

Høringssvar - Forslag om omlegging av barnetillegget til uføretrygd

Pensjonistforbundet og SAKO gir felles høringsuttalelse. I SAKO-samarbeidet deltar Pensjonistforbundet, Telepensjonistenes Landsforbund, Jernbanepensjonistenes Forbund, Politiets Pensjonistforbund, Statens vegvesens pensjonistforbund, Postens Pensjonistforbund, Fagforbundet og Kontaktutvalget for pensjonister i LO Stat.

Innledning

Pensjonistforbundet viser til Arbeids- og inkluderingsdepartementets høringsnotat med forslag om å erstatte dagens behovsprøvde barnetillegg til uføretrygd på inntil 0,4 G per barn med et universelt, standardisert tillegg. Departementet anslår at et tillegg på om lag 0,15 G per barn per ufør forsørger vil gi om lag uendrede utgifter på innføringstidspunktet.

Pensjonistforbundet støtter ikke den foreslåtte omleggingen.

Betydelige fordelingsvirkninger

Dagens behovsprøvde barnetillegg har som formål å rette inntektssikringen mot familiene med størst behov. Departementet peker selv på dette som en fordel ved dagens ordning. Med et standardisert tillegg vil husholdningens økonomiske situasjon få langt mindre betydning. En ufør med en ektefelle eller samboer med høy arbeidsinntekt vil kunne få det samme barnetillegget som en enslig ufør med lav inntekt.

Forslaget har betydelige fordelingsvirkninger. Departementet viser til at barn av enslige forsørgere med lave trygdeytelser kan være særlig sårbare ved omleggingen. I et av departementets eksempler får en enslig ufør med ett barn redusert barnetillegget fra 51 200 til 19 200 kroner, tilsvarende 32 000 kroner før skatt. Med to barn er reduksjonen 64 100 kroner før skatt. Pensjonistforbundet mener det er en gal prioritering å redusere inntektssikringen for familier med lav inntekt, for samtidig å kunne gi barnetillegg til familier med høyere inntekt.

Departementet viser videre til at bostøtte og økonomisk sosialhjelp kan dempe konsekvensene for de mest utsatte familiene. Pensjonistforbundet mener det er lite tilfredsstillende dersom en reduksjon i en etablert trygdeytelse til økonomisk utsatte barnefamilier skal kompenseres gjennom økt avhengighet av andre behovsprøvde ytelser. Økonomisk sosialhjelp er velferdsstatens siste

økonomiske sikkerhetsnett og skal tre inn når andre inntektsmuligheter ikke strekker til. Pensjonistforbundet mener det ikke bør være et mål at flere barnefamilier skal bli avhengige av sosialhjelp.

Mange uføre kan ikke jobbe

Departementet begrunner blant annet forslaget med et ønske om å stimulere uføre til økt arbeidsinnsats, og viser til at dagens ordning i enkelte tilfeller kan gi svært høy effektiv marginalsatt på arbeidsinntekt. Vi ser at dagens regelverk har enkelte svakheter, og at behovsprøvingen kan være komplisert. Vi mener imidlertid ikke at det betyr at behovsprøvingen bør avvikles.

Det store flertallet av mottakerne av uføretrygd har 100 prosent uføregrad. Tall fra NAV viser at 324 355 av 378 502 mottakere hadde 100 prosent uføregrad per 30. juni 2026, tilsvarende 85,7 prosent. Uføregrad skal fastsettes ut fra hvor stor del av inntektsevnen som er tapt, og 100 prosent uføregrad innebærer i utgangspunktet at hele inntektsevnen er vurdert som tapt.

Dette utelukker ikke at enkelte senere kan få en viss mulighet til å arbeide. Det er likevel et sterkt uttrykk for at det store flertallet av mottakerne er vurdert å ha svært begrenset inntektsevne. Bedre insentiver for å komme i arbeid kan være hensiktsmessig for uføre med en restarbeidsevne, men det bør ikke gå på bekostning av behovet for tilstrekkelig inntektssikring for personer som i liten eller ingen grad har mulighet til å arbeide.

Svakheter ved dagens ordning

Flere av svakhetene departementet peker på ved dagens ordning, kan etter vår vurdering håndteres mer målrettet, uten en fullstendig omlegging. Dersom det er problematisk at kapitalinntekter ikke inngår i behovsprøvingen, bør det vurderes å inkludere slike inntekter. Dersom samlet ytelse kan bli urimelig høy ved mange barn, kan det vurderes avtakende satser eller et tak for barnetillegget ved flere barn. Departementets egne anslag viser imidlertid at om lag 86 500 uføre har barn, og at 88,7 prosent av disse har ett eller to barn. Problemstillingen med høye samlede ytelser ved mange barn er derfor relativt begrenset.

Nei til prisregulering av tillegget

Pensjonistforbundet støtter heller ikke forslaget om å gå fra regulering i takt med grunnbeløpet (lønnveksten) til prisvekstregulering. Forslaget er lagt opp til å være om lag budsjettneuttralt på innføringstidspunktet, men departementet viser selv til at overgang til prisregulering trolig vil gi en innsparing over tid dersom lønnveksten over tid er høyere enn prisveksten, noe som er rimelig å forvente. Dermed vil departementets forslag gi en gradvis innsparing, sammenlignet med dagens regler.

Pensjonistforbundet mener på denne bakgrunn at dagens behovsprøvde barnetillegg bør videreføres, samtidig som regelverket gjennomgås med sikte på enkelte justeringer som retter opp noen av svakhetene ved dagens ordning.

Ved spørsmål knyttet til høringssvaret ta kontakt med sindre.farstad@pensjonistforbundet.no.

Vennlig hilsen

For Pensjonistforbundet

Arne Halaas
Generalsekretær

Sindre Farstad
Sjeføkonom